

РЕАЛІЗАЦІЯ КОГНІТИВНО-КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ СИНТАКСИСУ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ: ВІД ДУМКИ ДО ТЕКСТУ

Дика Н.М.

Інститут післядипломної педагогічної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка

Огарь Ю.В.

Інститут філології
Київського університету імені Бориса Грінченка

У статті проаналізовано специфіку репрезентації знань старшокласників у свідомості (від думки) до вираження їх у мовній картині світу крізь призму когнітивно-комунікативного підходу до навчання синтаксису у профільній школі. Здійснено аналіз когнітивно-комунікативного підходу на основі двох його складових – когнітивної та комунікативної. З'ясовано співвідношення когнітивних структур та їх мовних відповідників у процесі узагальнення й систематизації знань з синтаксису. У зв'язку з тим, що переважна більшість уроків спрямована на розвиток граматичної будови мовлення учнів, уміння правильно та комунікативно доцільно будувати речення, методичний коментар подано в контексті вивчення теми «Складні і багатокomпонентні речення». Виокремлено різноманітні завдання та вправи задля формування вмінь адекватного сприймання текстової інформації та створення власних (усних і писемних) висловлювань відповідно до комунікативної мети.

Ключові слова: когнітивно-комунікативний підхід, синтаксис, профільна школа, концептосфера, мовна картина світу, текст.

Постановка проблеми. Провідна роль когнітивної діяльності учнів посідає все більш міцні позиції в методичній науці. Сьогодні методика навчання української мови інтегрує досвід багатьох галузей, зокрема, когнітивної психології, лінгводидактики, герменевтики, лінгвопрагматики, теорії мовленнєвої діяльності тощо, пов'язана з пізнанням і відповідними структурами і процесами. Звернення до когнітивних структур мовної особистості в процесі оволодіння граматичним матеріалом, мовними нормами, теоретичними знаннями та вміннями застосовувати набуті знання в мовній практиці реалізується в рамках когнітивно-комунікативного підходу до навчання української мови у профільній школі. Недостатній рівень комунікативної підготовки учнів зумовлює необхідність удосконалення технології проведення занять з української мови, зміни акцентів у навчальній діяльності, спрямованих на формування мовнокомунікативної компетентності учнів, як об'єктивної категорії, що фіксує суспільно визнаний комплекс певного рівня знань, умінь, навичок, дотичних до мови емоційно-оцінних ставлень тощо, які можна застосовувати в цюнайширшій сфері комунікативної діяльності людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасна методика навчання української мови в межах когнітивної парадигми базується на дослідженнях науковців з таких галузей, як: когнітивна психологія та психолінгвістика (Дж. Андерсон, Д. Брунер, Л. Векслер, Б. Величковський, Х. Гарднер, В. Дружинін, О. Кубрякова, О. Лурія, Р. Солсо, Р. Стернберг, М. Холодна та ін.), когнітивна лінгвістика (Ф. Бацевич, С. Ермоленко, А. Зеленько, В. Кононенко, М. Кочерган, О. Селіванова) комунікативна лінгвістика (Н. Арутюнова, А. Баромов, Ф. Бацевич, І. Горелов, Т. Винокур, І. Стернін), лінгводидактика (О. Горошкіна, І. Дроздова, С. Караман, О. Любашенко, Л. Мамчур, Л. Мацько, А. Нікітіна, М. Пентилук, Л. Попова, Т. Симоненко та ін.).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Нині головним завданням мовної освіти в Україні є формування мовнокомунікативної компетентності випускника, котрий не лише вмітиме усно чи письмово висловлювати власну думку відповідно до ситуації, але й буде здатним за допомогою мовних засобів охопити увесь спектр соціальних і культурних явищ. Пошук шляхів оптимізації мовно-мовленнєвої освіти старшокласників на засадах когнітивно-комунікативного підходу ще не був предметом спеціального дослідження, тому і обумовив вибір теми даної статті.

Мета статті. Метою статті є висвітлення специфіки реалізації знань старшокласників у свідомості (від думки) до вираження їх у мовній картині світу крізь призму когнітивно-комунікативного підходу до навчання синтаксису у профільній школі.

Виклад основного матеріалу. У лінгводидактиці, на думку О. Кучерук [2], когнітивний напрям визначають з огляду на потребу освіти й суспільства у формуванні мовної особистості, що є носієм мови і певної системи концептів, за допомогою яких учень пізнає світ. Значущими в контексті сучасної мовної освіти стають концепції *комунікативної* та *когнітивної* методик навчання української мови.

Варто зазначити, що концепція когнітивної методики навчання української мови є важливою у профільній школі, адже вона орієнтує на те, що пізнавальна діяльність є однією з провідних у процесі навчання. До того ж навчання синтаксису в профільній школі має інтегрований характер, включає в себе різноманітні підходи (рис. 1) та базується на досягненнях лінгвістики та когнітивних наук.

Реалізація когнітивно-комунікативного підходу до навчання української мови відбувається через усвідомлення сутності понять *мова*, *мовлення*, *мовленнєва діяльність* і *спілкування* у контексті узагальнення і систематизації знань

старшокласників з синтаксису, поєднуючи тим самим мовний, мовленнєвий, соціокультурний та діяльнісно-стратегічний компоненти усіх змістових ліній мовної освіти профільної школи [6, с. 127].

Система когнітивного навчання має бути спроектована насамперед на розвиток мислення – психічного пізнавального процесу, під час перебігу якого на основі раніше здобутих знань і досвіду у процесі виконання ряду мисленнєвих операцій відбувається формування нових знань, прихованих від безпосереднього чуттєвого сприйняття і вираженого за допомогою слова, мовлення, мови. На нашу думку, вагомою є психолінгвістична теорія слова, запропонована А. Залевською, яка включає такі положення:

- 1) слово має розглядатися на фоні взаємозв'язку мовлення, пам'яті, мислення;
- 2) необхідний вихід на індивідуальну картину світу;
- 3) обов'язковим є врахування емоційної оцінки слова особистістю;
- 4) в лексичному компоненті слова можуть відбиватися національно-культурні особливості мови [8, с. 56].

Мова бере участь в багатьох видах людського мислення. Мисленнєві операції незалежно від того, чи носять вони абстрактний/конкретний характер, завжди отримують вираження в мові. Будь-який інтелектуальний акт і репрезентація його результату, безпосередньо пов'язаний з мовою, яка слугує упорядкованою системою різнорівневих знаків, які мають здатність розкладатися на одиниці меншого порядку і зливатися в одиниці більш складного.

Формування знань про світ – процес складний, проходить він в декілька етапів. Знання та інформація можуть передаватися й зберігатися як у вербальній, так і в невербальній формі. Насамперед інформація потрапляє в органи чуття людини у вигляді сприйнятих ним стимулів, котрі мають форму фізичних сигналів (зорових, звукових, тактильних ін.). Далі інформація переробляється мисленням і передається у свідомість, потрапляючи в блок короточасної (оперативної) пам'яті у вигляді не точної копії фізичного стимулу, а його мисленнєвої інтерпретації, на основі якої у свідомості формується суб'єктивне знання, котре потребує вербальної матеріалізації. Мовна форма й семантика мовних одиниць переважно носить суб'єктивний характер – залежить від суб'єкта мовлення і його світовідчуття.

Когнітивістами (В. Карасик, А. Вежбицька, Н. Арутюнова, О. Кубрякова, М. Телія, Ю. Степанов, А. Залевська, С. Аскольдов) було з'ясовано, що репрезентація знань про світ реалізується посередництвом різних структурних форм (понять, ментальних моделей, схем, фреймір, сценаріїв), кожна з яких має як вербальне, так і невербальне вираження. Актуальним для нашої статті є вчення про концепт. Це поняття не має однозначного визначення, зміст концепту досить істотно варіюють у студіях різних наукових шкіл та окремих учених, бо концепт має двоїсту сутність – психічну та мовну, – і це дає великий простір для тлумачення.

Н. Жинкін [1] запропонував гіпотезу існування в свідомості людини універсального предметного коду (УПК). УПК – мова інтелекту, базовий компонент мислення. Це мова схем, образів, відбитки реальності (дотикових, нюхових), кінетичних (рухових) імпульсів та ін.

Концепти ідеальні і кодуються у свідомості одиницями універсального предметного коду, які мають предметно-образний, тобто чуттєвий характер, а його універсальність зумовлена тим, що він є у всіх без винятку носіїв мови, хоча він різний у кожного індивіда, оскільки віддзеркалює суб'єктивний чуттєвий досвід людини, особисто нею отриманий у житті через органи чуття. *Одиниця універсального предметного коду* – найбільш яскрава, наочна, стійка особиста частина концепту, що має образну природу. Образ, що становить одиницю універсального предметного коду, може бути випадковим, несуттєвим для цього концепту саме через його суто особистісну, індивідуальну природу, але, тим не менш, він виконує, кодуючи, знакову функцію для концепту загалом.

Отже, концепт – це ментальне утворення. Він є базовою одиницею розумового коду людини, представляє собою результат пізнавальної діяльності особистості і суспільства [10, с. 105].

Концептосфера – це чисто розумова сфера, що складається з концептів, що існують у вигляді розумових картинок, схем, понять, абстрактних сутностей, узагальнюючих різноманітні ознаки зовнішнього світу [3, с. 140]. *Мовна картина світу* – це та частина концептосфери, яка виражається за допомогою мовних знаків, сукупність значень, переданих мовними знаками цієї мови [7, с. 135]. Зіставлення різних мовних картин світу дає змогу побачити загальнолюдські універсали у відображенні довколишнього світу, і в той же час дає можливість побачити специфічне, на-

Рис. 1. Когнітивно-комунікативний підхід – інтегрований напрямок лінгводидактики

ціональне, а потім і групове, індивідуальне в наборі концептів та їх структуризації.

А. Сисолятина, яка пропонує такі етапи побудови мовної картини світу, на яких, на нашу думку, може базуватися реалізація когнітивно-комунікативного підходу до навчання синтаксису:

1. **Перший етап** – елементарний рівень сприймання навколишнього середовища навколишньої дійсності – концептосфера учня збагачується простими структурами (образами-уявленнями), співвідносними в мовному плані з елементарними синтаксичними одиницями.

2. **Другий етап** – представлений картинами, структурованими з наявними образами-уявленнями у свідомості школяра. Оволодіваючи більш складними структурами, учень змушений шукати відповідні за рівнем складності мовні відповідники.

3. **Третій етап** – елементарні епізоди, побудовані на основі картин і відповідних змістових зв'язках. У процесі вивчення синтаксису цей рівень відповідає процесу побудови простих речень, котрі вербалізують одну картину з додатковими, уточнюючими елементами.

4. **Четвертий етап** (найвищий рівень) – володіння позамовною дійсністю – ситуацією, котра складається з кількох епізодів. Складні ситуації мають внутрішній змістовий зв'язок і в мовному плані репрезентуються складним реченням. Компоненти складної структурної схеми пов'язані семантико-синтаксичним зв'язком, передають багатогранність відтінків думки [8, с. 48] (рис. 2).

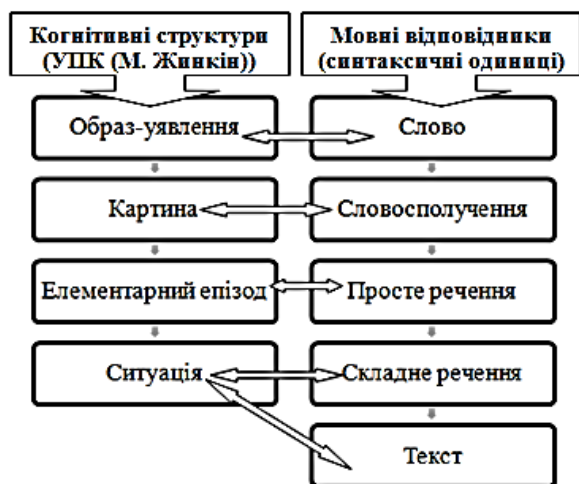

Рис. 2. Співвідношення когнітивних структур та їх мовних відповідників у процесі засвоєння інформації про мову і позамовну дійсність

Покрокове пізнання позамовної дійсності репрезентується за допомогою мовних одиниць відповідних рівнів. Відбувається послідовне розширення знань про світ (розширення концептосфери учнів) і відповідне ускладнення синтаксичних одиниць (розвиток внутрішнього лексикону і його перехід у зовнішнє мовлення).

Засобами мовної об'єктивації концепту може виступати слово, фразеологізм, словосполучення, структурна схема речення й навіть текст, за умови, що в ньому розкривається сутність якого-небудь концепту [8, с. 50].

Основним засобом навчання мови в когнітивній методичці є текст – основне джерело інформації, що слугує важливим компонентом у структурі ко-

мунікативного акту між адресантом і адресатом. Змістова єдність тексту втілена у структурно-сміслових згустках – концептах. Текст дає змогу визначити завдання на всіх рівнях, повторити мовленнєвознавчі відомості (визначити тип, стиль мовлення, способи об'єднання речень у межах складного синтаксичного цілого, засоби зв'язку речень у тексті, здійснити актуальне членування речення тощо). На основі зв'язного тексту старшокласники мають змогу спостерігати функціонування явищ мови, засвоїти поняття мовленнєвої діяльності й сформулювати навички побудови і створення власних текстів [4, с. 141-142].

Одним з ефективних засобів навчання у профільній школі є схематизація, котра орієнтована на поглиблення та ущільнення навчального матеріалу. Цей засіб протиставляється текстовій подачі інформації, котрій заважає лінійна розтягнутість інформації, яка суттєво відрізняється від об'ємної, мозаїчної структури думки. Тому теоретичний матеріал задля узагальнення й систематизації знань з синтаксису необхідно подавати враховуючи такі принципи моделювання навчального матеріалу: *не перенавантажувати повідомлення інформацією; використовувати різні форми представлення однієї ж інформації; у поясненні спиратися на візуальні образи, супроводжуючи їх коментарями; ключові терміни записувати, пояснювати, повторювати.*

Т. Табаченко зазначає, що «завдання, які часто виконуються, майже не вимагають уваги, адже пізнання через розуміння пов'язано, насамперед, зі свідомою, вибірковою увагою людини, що сприймає інформацію. Це називається автоматичною обробкою інформації. Складні завдання спочатку важко виконувати, але постійна практика або вироблення алгоритмізованих навичок створюють основу для процесуально-когнітивного навчання [9]».

Для оптимізації процесу навчання необхідно правильно організувати навчальну діяльність, яка повинна бути заснована на доцільному поєднанні різнорівневих вправ і завдань, з урахуванням того, що більш складна навчальна діяльність вимагає зрозумілих алгоритмів (складових процедурного знання).

Пропонуємо зразки різнорівневих вправ відповідно до специфіки репрезентації знань старшокласників у свідомості (від думки) до вираження їх у мовній картині світу крізь призму когнітивно-комунікативного підходу до навчання синтаксису у профільній школі.

Складні і багатокомпонентні речення. Особливості структури та семантики сполучникових (складносурядних та складнопідрядних) і безсполучникових, багатокомпонентних речень

Робота зі схемою

Розгляньте подану схему (рис. 4). Доповніть відомості власними прикладами і коментарями та підготуйте лінгвістичне повідомлення на тему «Особливості структури та семантики сполучникових (складносурядних та складнопідрядних) і безсполучникових, багатокомпонентних речень». Визначте їхню структуру, види і засоби зв'язку між простими реченнями.

Робота в мікрогрупах

1. **Передтекстовий етап.** Прочитайте уривок з філософської повісті Антуана де Сент-

Екзюпері «Маленький принц». Чи може бути життя наповненим сенсом без дружби? Користуючись словником символів культури України (за редакцією О. І. Потапенка) доведіть чи спростуйте думку про те, що персонаж Лиса має негативну семантику. Що розуміє Лис під словом «приручити»?

2. Етап роботи з текстом. Знайдіть і выпишіть складні та багатокомпонентні речення, підкресліть граматичні основи, визначте вид речення і засіб зв'язку (сполучник/сполучне слово).

Пізнати можна лише те, що приручиш, – мовив Лис. – Людям уже бракує часу щось пізнавати. Вони купують готові речі в торгівців. Але ж немає таких торгівців, що продавали б приятелів, і тим-то люди не мають приятелів. Як хочеш мати приятеля – приручи мене!

– А що для цього треба зробити? – спитав маленький принц.

– Треба бути дуже терплячим, – відказав Лис. – Спершу ти сядеш трошки далі від мене на траву, ось так. Я краєчком ока позиратиму на тебе, дивитимусь, а ти мовчатимеш. Мова – це

джерело непорозуміння, але щодня ти сідатимеш трошки ближче ...

3. Етап після текстової роботи. Яка основна думка уривку? Чи погоджуєтесь ви з тим, що мова є джерелом непорозуміння? Пригадайте, що в творі відбувалося далі? Чому й досі ця повість є популярною та екранізується?

Дослідження-аналіз

1. Передтекстовий етап. Прочитайте текст, дотримуючись правильного інтонування. Користуючись словником символів культури України (за редакцією О. І. Потапенка), ознайомтеся з тим, що символізує «книга». Пригадайте, яка книга на вас справила неабияке враження?

2. Етап роботи з текстом. Знайдіть складні речення та визначте, яким зв'язком поєднані частини складного речення. Проаналізуйте структуру останнього речення, накресліть схему.

Розумна книжка

Якось, коли нам було літ по 20, один мій приятель сказав, що він читає одну рідкісну й розумну книжку. Але мені її не дасть, бо тоді й я знатиму те, що знає він, а поки що – він попереду. Чим далі живу, тим більшого драматизму

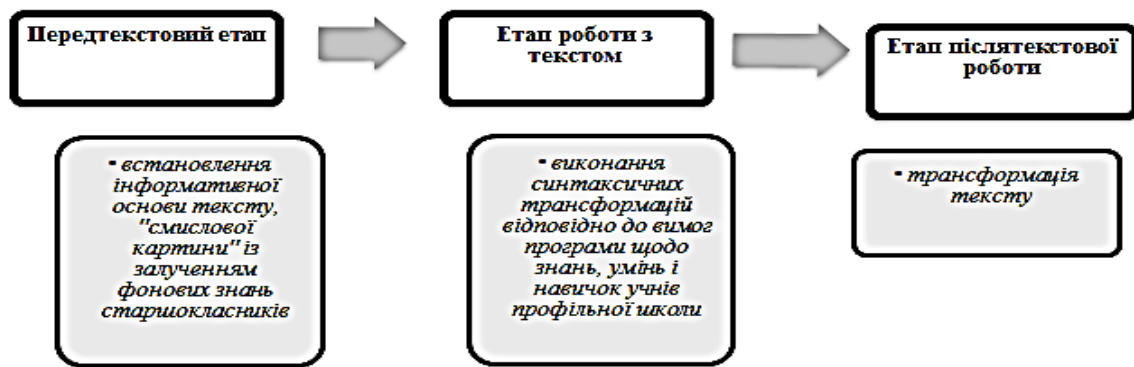

Рис. 3. Когнітивні стратегії роботи з текстом

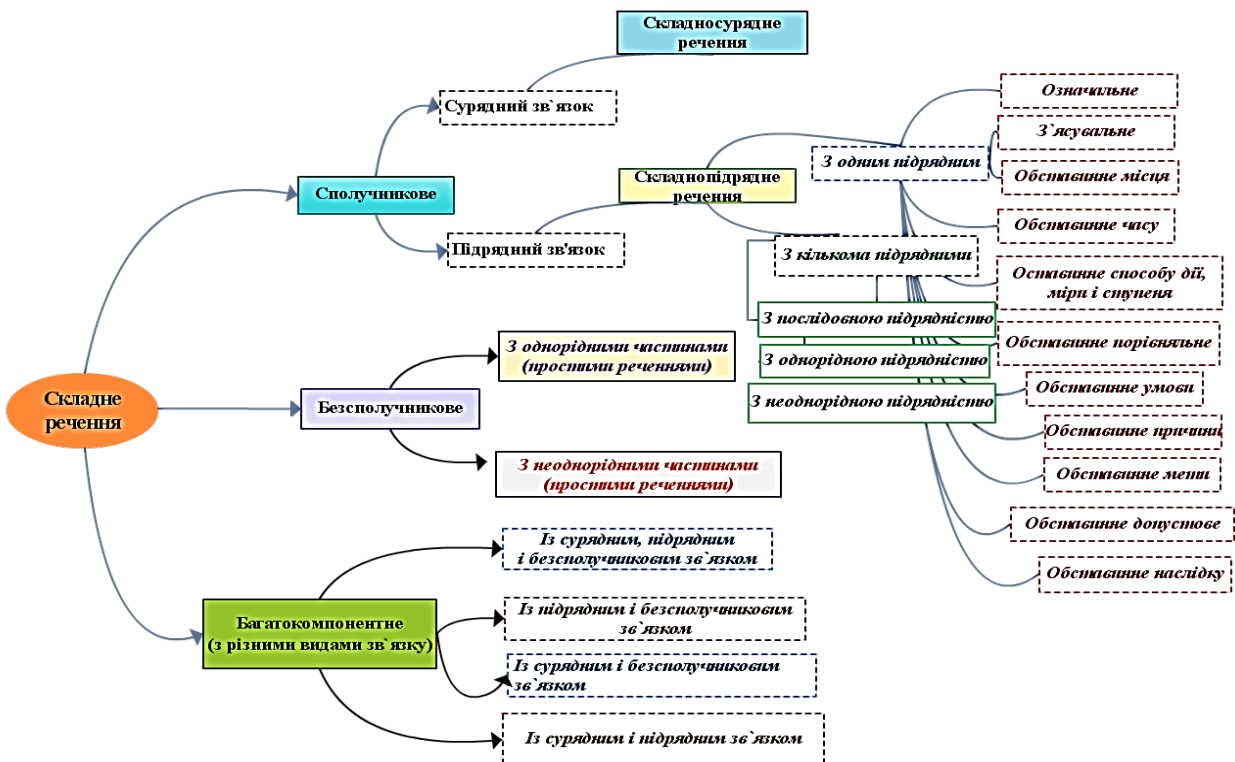

Рис. 4. Складні (сполучникові, безсполучникові) і багатокомпонентні речення

для мене набуває та його фраза – так чесно й простодушно вона була сказана. І скільки за нею стояло відчаю. того свого приятеля, принаймні тепер, розумію – без жодної іронії, бо ми обоє вийшли з того середовища, в якому батьки наших батьків ще не вмiли читати. Чим далі живу, тим більшого драматизму для мене набуває та його фраза – так чесно й простодушно вона була сказана. І скільки за нею стояло відчаю. Це схоже на те, як людина випірнула посеред океану, й навколо у воді ще багато інших людей, а океан бездонний, і ніхто нікого не може порятувати, хоч би й хотів, бо берега не видно, і ніякої шлюпки немає поряд. Тут кожен триматиметься на поверхні довше сам, аніж удвох, і це треба розуміти, якщо не хочеш потонути.

Я тепер вже знаю, що він не потонув, і прожив життя, не схоже на життя інших, і це, може, важливіше, аніж бути розумним. *І сталося це не завдяки книжкам, а завдяки тому самообману, коли віриш, що на світі є розумна книжка, що може тобі допомогти* (В. Жежера).

3. Етап після текстової роботи. Порадьте класу ознайомитися з вашою «розумною книжкою».

Творче конструювання

Опишіть послідовно образ-концепт, підбравши характеристику.

1. Образ концепту;

2. Характеристика концепту за ознакою/дією;

3. Підрядне речення.

Приклад

Образ-концепт	Характеристика концепту за ознакою/дією	Підрядне речення
Україна...	суверенна...	..., яка має чітко визначену територію.
Калина
Верба
...		

Доповніть характеристику підрядними реченнями так, щоб утворився зв'язний текст на тему «**Батьківщина моєї душі**». Перелік концептів продовжіть за власним баченням відповідно до запропонованої теми.

Творче моделювання

1. Передтекстовий етап. Розгляньте малюнок (рис. 5). Поміркуйте, чи з'являться на небі зорі вночі? Якщо ні, то чому їх не видно в місті?

2. Етап роботи з текстом. За наведеним початком утворіть складні речення.

1. Складносурядне речення, де явища відбуваються одночасно чи послідовно: *Ще над Дніпром...*

2. Безсполучникове речення, де виражається зіставлення одного речення зі змістом іншого: *Пароплав, повернувшись...*

3. Безсполучникове речення, де виражається часова послідовність дій, явищ: *Лістари засяяли...*

4. Складносурядне речення, де одне явище протиставляється іншому: *Хмари зникають...*

5. Складносурядне речення, де явища, які чергуються, або одне явище викликає інше: *Наближається вечір...*

Рис. 5.

3. Етап після текстової роботи. Доповніть розповідь складнопідрядними реченнями усіх відомих вам видів, дібравши до власного тексту ілюстрацію, яка б містила зображення того, про що йдеться у творі. Проведіть спостереження, яким реченням ви надаєте перевагу, чому?

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, ефективність навчання синтаксису української мови учнів профільної школи залежить від урахування їх вікових та психологічних особливостей. Вагомим значення набувають шляхи стимуляції активного мислення в процесі навчальної діяльності, успішність якого безпосередньо пов'язана з пізнавальною активністю учнів, наявністю пізнавальних мотивів, використанням відповідних дидактичних засобів.

У процесі реалізації когнітивно-комунікативного підходу необхідно використовувати різні засоби репрезентації результату навчання синтаксису (від невербального образу до вербального вираження синтаксичної одиниці) відповідно до ієрархічних рівнів мовної системи: від слова до тексту. Залучення учнів до активної комунікації стимулює мисленнєво-мовленнєву діяльність.

Когнітивно-комунікативний підхід урізноманітнює навчання синтаксису, дає змогу оперування лексико-граматичним матеріалом, систематизує роботу з текстом, допомагає трансформувати й усувати зайву інформацію, сприяє розвитку культури мови і мовлення.

Список літератури:

- Жинкин Н. И. Речь как проводник информации / Н. И. Жинкин. – М.: Наука, 1982. – 159 с.
- Кучерук О. А. Пріоритетні напрями в шкільній лінгводидактиці / О. А. Кучерук // Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. – 2014. – Ч. 2. – С. 190-197.
- Маслова В. А. Лінгвокультурологія: [уч. пос. для ст-в высш. учеб. заведений] / В. А. Маслова. – М.: Академия, 2001. – 208 с.
- Мушировська Н. В. Роль когнітивно-комунікативного підходу в оптимізації процесу викладання української мови за професійним спрямуванням / Н. В. Мушировська // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Психологія і педагогіка. – 2014. – Вип. 29. – С. 138-143.
- Пентиліук М. І. Концепція когнітивної методики навчання української мови / М. І. Пентиліук, А. В. Нікітіна, О. М. Горошкіна // Дивослово. – 2004. – № 8. – С. 5-9.

6. Пентилюк М. І. Розвиток української лінгводидактики в контексті Державного стандарту базової і повної освіти в Україні / М. І. Пентилюк // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. філологічна. – 2010. – Вип. 50. – С. 123-130.
7. Попова З. Д. Когнитивная лингвистика / З. Д. Попова, И. А. Стернин. – М.: Восток-Запад, 2007. – 314 с.
8. Сысолятина А. А. Лингвокогнитивный подход к обучению синтаксису сложноподчинённого предложения: 5-9 классы общеобразовательной школы: диссертация.. кандидата педагогических наук: 13.00.02 / А. А. Сысолятина [Место защиты: Моск. пед. гос. ун-т]. – Москва, 2012. – 228 с.
9. Табаченко Т. С. Когнитивный подход к обучению в современном лингвистическом образовании [Электронный ресурс] / Т. С. Табаченко. – Режим доступа: (<http://rudocs.exdat.com/docs/index-20322.html>)
10. Удовіченко Г. М. Місце когнітивної лінгвістики в сучасному мовознавстві / Г. М. Удовіченко // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»]. Сер.: Філологія. Мовознавство. – 2014. – Т. 221, Вип. 209. – С. 103-106.

Дикая Н.М., Огарь Ю.В.

Киевский университет имени Бориса Гринченко

РЕАЛИЗАЦИЯ КОГНИТИВНО-КОММУНИКАТИВНОГО ПОДХОДА К ОБУЧЕНИЮ СИНТАКСИСА В ПРОФИЛЬНОЙ ШКОЛЕ: ОТ МЫСЛИ К ТЕКСТУ

Аннотация

В статье проанализирована специфика репрезентации знаний старшеклассников в сознании (от мысли) к выражению их в языковой картине мира сквозь призму когнитивно-коммуникативного подхода к обучению синтаксиса в профильной школе. Осуществлен анализ когнитивно-коммуникативного подхода на основе двух его составляющих – когнитивной и коммуникативной. Раскрыто соотношение когнитивных структур и их языковых соответствий в процессе обобщения и систематизации знаний синтаксиса. В связи с тем, что большинство уроков направлены на развитие грамматического строя речи, умение правильно и коммуникативно целесообразно строить предложения, методический комментарий представлено в контексте изучения темы «Сложные и многокомпонентные предложения». Выделены разноуровневые упражнения для формирования умений адекватного восприятия текстовой информации и создание собственных (устных и письменных) высказываний в соответствии с коммуникативной целью.

Ключевые слова: когнитивно-коммуникативный подход, синтаксис, профильная школа, концептосфера, языковая картина мира, текст.

Dyka N.M., Ohar Y.V.

Borys Grinchenko Kyiv University

IMPLEMENTATION OF COGNITIVE AND COMMUNICATIVE APPROACH TO THE STUDY OF SYNTAX IN PROFILE SCHOOL: FROM THOUGHTS TO THE TEXT

Summary

The article analyzes the specific knowledge representation seniors in mind (the thought) to their expression in language picture of the world through the prism of cognitive-communicative approach to teaching syntax in profile school. The analysis of cognitive-communicative approach based on its two components – the cognitive and communicative. Correlation of cognitive structures and their linguistic equivalents in the generalization and systematization of knowledge of syntax. Due to the fact that the vast majority of lessons aimed at developing students' grammatical structure of the language, and the ability to build sentences communicative expedient, methodical comments submitted in the context of the study of the topic «Complex and compound sentences». Thesis there is determined multilevel tasks and exercises for developing abilities adequate perception of textual information and creating their own statements under the communicative purpose.

Keywords: cognitive-communicative approach, syntax, profile school, conceptual, linguistic world picture, text.